

Ψυχρό

Το Ψυχρό είναι το πιο γνωστό και το πιο τουριστικό χωριό του Οροπεδίου, λόγω του σπηλαίου του (Δικταίον Άντρον), που βρίσκεται πάνω ακριβώς από το χωριό. Σύμφωνα με την παράδοση, αλλά και λόγω πολλών λατρευτικών κειμηλίων που έχουν βρεθεί μέσα στο σπήλαιο, θεωρείται το μέρος όπου γεννήθηκε και κυρίως λατρεύτηκε ο πατέρας των Ολύμπιων θεών, ο Δίας. Το σπήλαιο, βέβαια, είναι ένα από τα μοναδικότερα σπήλαια της Κρήτης, καθώς διαθέτει εκατοντάδες μικρούς και μεγάλους σταλακτίτες. Είναι από τα πλέον τουριστικά μέρη της Κρήτης και κάθε χρόνο εδώ και 60 χρόνια το επισκέπτονται δεκάδες χιλιάδες τουρίστες.

Ιστορικά Στοιχεία

Το χωριό του Ψυχρού, όπως και όλα τα χωριά του Λασιθίου, είναι κτίσμα των τελευταίων αιώνων της Ενετοκρατίας. Ύστερα από την ολοσχερή καταστροφή ολόκληρης της επαρχίας το 1364, έναν αιώνα μετά, το 1465, η Βενετία αποφάσισε να καλλιεργηθεί ο κάμπος για την παραγωγή σιτηρών. Από τότε άρχισε η εποχιακή παραμονή στο Οροπέδιο κατά τη σπορά και τη συγκομιδή. Είναι χτισμένο στους πρόποδες του βουνού Τούμπα Μούτσουνας (1537μ.) και ήταν έδρα του Ανατολικού δήμου του Οροπεδίου το 1900 επί Κρητικής Πολιτείας. Υπάρχουν διάφορες υποθέσεις για την προέλευση του ονόματός του: άλλοι το συνδέουν με την τοποθεσία όπου είναι κτισμένο (όπου γίνεται το πλάτεμα της συνεχιζόμενης λαγκαδιάς), άλλοι θεωρούν ότι έχει προελληνική προέλευση και άλλοι ότι οφείλεται σε μια πηγή κρύου νερού που βρίσκεται στο χωριό.

Πρώτη φορά αναφέρεται ως *Mettocchio Psicro*, αλλά δεν γίνεται αναφορά στον αριθμό των κατοίκων του, όπως γίνεται σε άλλα μετόχια. Πιθανόν να ήταν ακατοίκητο τότε. Στην τουρκική απογραφή του 1671 αναφέρεται ως *Psihro* με 42 οικογένειες.

Πορεία πληθυσμού σύμφωνα με τις απογραφές:

Απογραφή	1881	1900	1920	1928	1940	1951	1961	1971	1981	1991	2001
----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Πληθυσμός	333	363	325	390	453	422	506	307	248	323	208
------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----